

Njih fara obseže več ko polovico imenovaniga mesta, pa ima le okoli 300 kotolških nemških farmanov; katolška vera tukaj silno peša. Njih fara je bogata; cerkev je precej velika, pa nima ne zvonika ne zvona. Farovž je za 2 duhovna napravljen, in gosp. Skopec so pri svojim prihodu od žlice do pèrta vsiga našli, kar je k hiši potreba. Kuharčno plačilo na teden znese 2 gold. in 34 kr. Njih cerkovnik pa — kdo bi mislil — je pred veliko leti v Ljubljani in Terstu klavirje delal, se imenuje Matvez Šweicer in je brat Ljubljanskiga klavirarja Šweicerja. — Drugo pot so nam obljubili za Novice kaj več pisati, pa tudi noviga korúna (krompirja) za seme poslati; sedaj so nam le naslednji sostavek za usnjarje pisali. Práv živo so nas pa prosili, v Novicah na znanje dati, de težko pričakujejo pisem od svojih prijatlov iz Ljubljane, Teržiča in Loma, ki so jim obljubili pisati. Nadpisi na pisma naj se takole naredé: — — — Missionspfarrer bei der h. Dreifaltigkeit zu Philadelphia in Pensylvanien in Nordamerika, in der 6. Spruce Strasse. Vredništvo.

Slovenskim usnjarjem.

Kmaló po prihodu v Filadelfijo (30. dan Kimovca lanjskiga leta) sim bil per nekim farmanu, ki se je s skubljenjem ovčin, kozin in družih koz tukaj práv dobro opomogel. Jih srove od mesarjev kupuje; omavža in oskube, in potem volno in nevstrojene kože prodaja. De to delo z majhnim trdom in velikim pridam opravi, takóle dela: Nar raji kože pri mesarjih berž po klanji še srove pobère, jih na mesni strani z živim in proti razpušenim apnam, ki je kakor za beljenje gosto, z omelam pobeli, brez de bi kosmato stran pomazal. Po tem mesnato stran skupej zgerne, kože na kup naloži, jih pustí kakih 6 ur takó ležati, ter jih na vodo pelje sprat. Narprej apno, potem pa nesnago iz volne izpere in domá na perilnikih volno lepó oprano z rokami iz koz populi in z nožem poderza, ki gre práv rada od koz, česar sim se sam prepričal. Potem oboje posuši in delo je práv dobro dokončano. Če so pa kosmate kože že suhe, jih namoči ali pa dalje pustí v apnu ležati.

Po Krajnskím nisim vidil nikjer takó delati, ampak le kože striči, ali pa tudi volno apniti, ki je potem le malo prida. Zató Vam to na znanje dam. Poskusite to ravnavje usnjarji in tudi drugi, ki bi radi volno od zaklane živine domá obderžali.

Če skušnja ne bo obstala, je apno tega krivo. Pravijo, de je amerikansko apno veliko močnejši, kakor evropejsko. Pa poskusite gosteji belavo narediti ali pa kože dalje v apnu ležati. *) Če obveljá, boste z malim trdom dobro dolgo volno namesti slabe ali pa kratke imeli. — Kar bom vidil in slišal in za poterjeno spoznal, de bi znalo tudi Vam koristno ali saj za slišati prijetno biti, Vam bom, kolikor mi bo čas in opravila pripustile, sčasama na znanje dal. Z Bogam!

Andrej Skopec, misijonarski fajmošter.

Korún je živa slovenska beseda.

(Poslednja beseda).

Častiti prijatel, gospod Jakob Medved, ki so v Dolíni pri Tersti kaplan, in mi s serčnim veseljem slovenske besede nabérajó in za rabo noviga slovarja pošiljajo, kteriga nam gospod Cafov spisujejo, mi v slednjim dopisu od 18. Svečana pričijočiga leta v perlogi, za ktero se gospodu Jakobu práv globoko perklonim, takole pišejo: „Beseda korún je res čisto slovenska, znana in še živa beséda, in po terdim, gotovim spričevanji našiga šolskiga učitelja gospoda Pi-

bernika tú in tam znana beséda; posebno pa na Karškím in Kreskim otoku (Veglja in Cherso) kjer so šolski pomočnik bili, in kjer ljudje sploh krompir „korún“ imenujejo.“

To je živ spričlej, de so Rovtarji v Tersti ali pa v njegovi okolici do korúnoviga sémena in iména prišli, ali žali Bog! de so takó naglo lepo, olíkano in čisto slovénsko besédo „korún“ opústili. Grajšaki in oskerbniki po deželi, ki so bolj nemško, ko slovensko znali, so ta sadež Grundbirn imenovali, podložni kmetje so se te beséde poprijéli in jo po svoje spakadrali, in takó je spakadarna še dandanašni med svétam ostala. De bi ji zdej za zmirej slovo dali!

J. Medved.

Perklonite se!

Ko bi človek hvaležen bil, kakor gré, bi nikdar memo krave ne šel, de bi se ji ne odkril ali ne perklonil. Posebno bi pa to mogle ženske storiti, zakaj noben štačunar, noben šivár, nobena lišparica, nobeno lepílo (Schönheitsmittel), ni toliko perpomoglo k lepóti človeškiga rodú, kakor krava! Ona nam je dala in daje kozé, ktere nas varjejo kužnih osepen ali koz. Koliko ljudi pikastih in marogastih s sterganimi lici je bilo poprej na svetu, koliko milijonov jih je pomerlo, predenj nas ni Angležki zdravnik Edvard Jenner v letu 1796, dobrot stavljenih koz vdeležil! Perkloníte se tedej, kolikokrat memo krave greste!

Gospodarji in gospodinje glejte na oginj!

Koristna ognja je oblast,
Ko človek čuje njeno rast,
In kar napravi, kar stori
Je dar nebeške te moči.
Alj moč nebeška strašna je,
Če varstva sponi zmakne se,
In samoglašen tir puhti
Natore proste prosta hči.

Koseski.

Naj pogleda vsak gospodar večkrat za svojimi hlapci, in gospodinja za deklami, zakaj sploh družinče le malo prevdari, kakó potrebno de je paziti na oginj; zakaj gotova je, de med 100 je 80krat po nemarnosti poslov goreti začelo.

Takó je 13. dan tega mesca ves Rogatčki terg (Rohitsch) bil v nevarnosti do tal pogoreti, kér je neka avšasta dekla pepel v leseno škrinjo na dilih shranovala, tisti dan pa žerjavco vmes djala, ktera je precej do lesa prišla in posodo kmalo pregorela; vkratkim stojí hiša v strašnem plameni. Hiša je sred tesniga terga, po tergi so sploh še lesene strehe, dosti tudi še lesenih hiš, in še clo dosti slamnatih streh. — Hvala najpoprej Bogu, in svetimu Florjanu, ki nas je milostljivo obvarval. Hvala pa tudi gre grajšinskim gospodam, in e. k. straži, ki so vsi od kraja se trudili in z vso močjo gasili, de oginj ni dalje segel, ampak samo streho in strop ene hiše požgal.

Gospodinje čujte, de bojo deklet pepel v lonce ali piskre, ne pa v lesene posode shranovale.

Rogatec 20. Sušca 1846.

Franc Kraner.

Od previdnosti božje za ohranjenje vsakiga naroda na zemlji.

Čudno to serce vname, in ga k visokimu občudevanju vzdigne, ako začne premišljevati previdnost, ktero Bog usmiljeni in dobrotljivi Oče do vsih narodov na zemlji imá. Zemljiše ene dežele se močno od zemljiša druge dežele loči, toplota in mraz sta povsod drugačna, letni časi različni, tudi vsakteri sad zemlje ne stori povsod; povsod pa je razlila vsmiljena previdnost božja v veliki različnosti obilnost svojiga blagoslova: in kakó

*) Ali pa to nič ne škodje kožam?

Vredništvo.